Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Datum
20 mei 2025
Documentnummer
6125476
Programma
Wonen, Werken en Leefomgeving

Onderwerp
Ontwerp TAM-Omgevingsverordening Noord-Brabant - regelwijziging 2
Wijziging beleidsregel Omgevingsrecht Noord-Brabant, vanwege intrekkingenbeleid latente ruimte bij industriële bedrijven

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

In onze vergadering van 20 mei jl. hebben wij twee (op onderdelen samenhangende) dossiers vastgesteld:

- de ontwerp TAM-Omgevingsverordening - regelwijziging 2. Dit ontwerp doorloopt een inspraakprocedure en ligt vanaf 23 mei tot en met 3 juli 2025 ter inzage.
- de wijziging van de beleidsregel Omgevingsrecht vanwege intrekkingenbeleid van latente ruimte bij industriële bedrijven.

Wat is een TAM-Omgevingsverordening?

Om de inwerkingtreding van de Omgevingswet soepeler te laten verlopen, zijn er voor het gebruik van de nieuwe instrumenten noodmaatregelen vastgesteld; de zogenaamde Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM). Voor de omgevingsverordening geldt dat die tijdelijk mag worden vastgesteld en bekend gemaakt op grond van de voorwaarden uit de Wet ruimtelijke ordening. Dit is bij de Brabantse Omgevingsverordening gedaan. Omdat dit een tijdelijke maatregel is, moet het gebruik van de TAM in de naam worden aangegeven. Wij verwachten dat wij op korte termijn (planning juli 2025) omschakelen naar een omgevingsverordening die conform het systeem van de Omgevingswet, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), is vastgesteld en bekendgemaakt. U heeft de bevoegdheid voor het vaststellen van zo'n technische aanpassing gedelegeerd aan ons college.
Onderhavige ontwerpwijziging wordt na de omzetting vervolgens door uw Staten als wijziging van die Omgevingsverordening vastgesteld.

Aanleiding

Op 1 januari 2024 is de TAM-Omgevingsverordening Noord-Brabant in werking getreden. De Omgevingswet kent een systeem van cyclisch werken waarbij instrumenten op basis van monitoring en evaluatie continu geactualiseerd worden. Daarom wordt regelmatig een wijziging van de omgevingsverordening in procedure gebracht. Wijzigingen worden daarbij gebaseerd op wetgeving, nieuw beleid of op aandachtspunten vanuit de uitvoeringspraktijk.
Deze tweede regelwijziging ziet op een aantal inhoudelijke wijzigingen. Wijzigingen die soms zijn ingegeven vanuit nieuwe beleidsinzichten en soms vanuit de uitvoeringspraktijk. Het gaat onder andere om het aanpassen van de datum waarop melkvee- en kalverenhouderijen aan de ammoniakemissie-eisen moeten voldoen, maatwerkregels voor het intrekken van latente ruimte in natuurtoestemmingen voor veehouderijen, instructieregels gericht op een informatieplicht voor het instellen van grondwaterheffingen, de bescherming van strategische grondwaterreserveringen door deze aan te wijzen als Boringsvrije zone, het schrappen van de regels over de Ladder voor duurzame verstedelijking, actualisatie van de regels inzake Ruimte-voor-ruimte en het mogelijk maken een luchtwasser te realiseren binnen Beperkingen veehouderij in gevallen waarin geen andere mogelijkheden zijn. Daarnaast worden er enkele technische aanpassingen voorgesteld en omissies hersteld.

De omgevingsverordening is een digitaal instrument waarbij regels zijn gekoppeld aan locaties op de kaart. De ontwerp TAM-Omgevingsverordening Noord-Brabant – regelwijziging 2 kan u digitaal raadplegen via: www.brabant.nl/ovrregelwijziging

In bijlage 1 bij dit statenvoorstel is een pdf opgenomen van de tekst van de ontwerpwijziging.

Bevoegdheid

Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om over een wijziging van de omgevingsverordening te besluiten. Het is de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten om de voorbereidende handelingen daartoe te verrichten, zoals het vaststellen van een ontwerpwijziging.

Rollen en belangen

Categorie belang	**Provinciale rollen**
1. Bestuurlijk	N.v.t.
2. Financieel	N.v.t.
3. Wettelijk	Provinciale Staten zijn het bevoegd gezag voor het vaststellen van een wijziging van de Omgevingsverordening.
4. Beleid/uitvoering	Uitvoerder van provinciaal beleid.
5. Juridisch	N.v.t.

Kernboodschap

1. Het ontwerp bevat een aantal beleidsinhoudelijke onderwerpen

1.1 Wijziging van de datum waarop melkvee- en kalverenhouderijen moeten voldoen aan de ammoniakemissie-eisen uit bijlage VI

Met deze ontwerpwijziging geven wij uitvoering aan de op 31 januari 2025 door uw Staten aangenomen motie M5-2025 Aanpassing Omgevingsverordening. Daarin is aan ons verzocht een voorstel tot wijziging van de omgevingsverordening voor te bereiden waardoor de datum waarop verouderde huisvestingssystemen voor melkrundvee- en vleeskalverenhouderijen moeten voldoen aan de ammoniakemissie-eisen uit bijlage VI van de Omgevingsverordening, opschuift van 1 januari 2026 naar 1 juli 2026.

1.2 Latente ruimte in natuurtoestemmingen

In de Statenmededeling 'Intrekkingsbeleid voor natuurtoestemmingen' van 12 november 2024, hebben we aangekondigd dat we de latente (lees: ongebruikte) stikstofruimte willen intrekken bij zowel veehouderijbedrijven als industriële bedrijven. Het intrekken van deze latente ruimte in natuurtoestemmingen maakt onderdeel uit van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 2.0. Daarnaast wordt ook een instrument ontwikkeld voor het intrekken van gebruikte ruimte, waarvan de inzet kan worden overwogen bij aanvullende te nemen maatregelen in het kader van het Stappenplan Brabant Openhouden. Met deze aanpak zetten we in op vermindering van de stikstofuitstoot in Noord-Brabant. Het intrekken van de latente ruimte is een noodzakelijke, preventieve passende maatregel, die verdere feitelijke toename van de stikstofdepositie tegengaat en voorkomt dat het effect van andere reducerende maatregelen teniet wordt gedaan.
Het beleidsvoornemen is op 27 december 2024 formeel bekendgemaakt in het Provinciaal Blad. De urgentie voor deze maatregel is onverminderd groot, zo blijkt uit gerechtelijke uitspraken, zoals de uitspraak van 16 april 2025 door de rechtbank Oost-Brabant.
Deze ontwerpwijziging geeft invulling aan het beperken van de ongebruikte ruimte bij veehouderijen, door een maatwerkregel op te nemen die verbiedt dat N-emissie die gedurende een periode van 3 jaar of langer niet is gebruikt, na 1 juli 2026 te benutten. Het gaat daarbij om ongebruikte ruimte vanwege:

- een niet in werking zijnde veehouderij; en
- feitelijk niet gerealiseerde dierverblijven.

Evenals bij de LBV en LBV+ biedt de regeling enige ruimte voor het ontplooien van een andere activiteit. Hiervoor hanteren wij conform ons voornemen uit november 2024 een percentage van 5%.
Met deze statenmededeling informeren wij u ook dat wij op 20 mei 2025 een wijziging van de beleidsregel Omgevingsrecht Noord-Brabant hebben vastgesteld (bijlage 2). Met die wijziging geven wij invulling aan het beperken van de ongebruikte stikstofruimte bij industriële bedrijven. Dit doen we in eerste instantie bij de tien grootste industriële bedrijven met omvangrijke ongebruikte

stikstofruimte. Deze beleidsregel treedt een dag na publicatie in het Provinciaal Blad in werking.

1.3 Instructieregels voor grondwaterheffingen en bescherming van drinkwaterreserveringsgebieden
In het Memo van de gedeputeerde van 20 september 2024 zijn uw Staten geïnformeerd over de verbreding van de grondwaterheffing. De provincie, omgevingsdienst en waterschappen werken toe naar een verlaging van de heffingsvrije voet van 150.000m^3/jaar nu naar 50.000m^3/jaar per 1 januari 2026. Deze afspraak wordt verankerd in de Omgevingsverordening en de Verordening grondwaterheffing. Beide wijzigingen worden eind dit jaar gelijktijdig aan uw staten voorgelegd.
Daarnaast is in het addendum op het Regionaal Water- en bodem Programma opgenomen dat het belangrijk is om reserveringen op te nemen voor toekomstige drinkwatergebieden. Daartoe zijn in deze ontwerpwijziging twee gebieden als Boringsvrije zone opgenomen.

2. Wijzigingen vanwege gewijzigde omstandigheden

2.1 Ruimte voor ruimte
Op 25 maart 2025 hebben wij uw Staten met een Statenmededeling geïnformeerd dat Ruimte voor Ruimte haar laatste titel heeft belegd. Het is de verwachting dat Ruimte voor Ruimte haar terugverdienopdracht vóór 2032 gerealiseerd heeft. Nu er geen titels meer beschikbaar zijn, moeten ook een aantal bepalingen in de Omgevingsverordening worden aangepast die gerelateerd waren aan de terugverdienopgave van de Ontwikkelingsmaatschappij.
De regeling kan nog niet worden verwijderd. Er zijn immers nog lopende procedures voor projecten waarin titels worden ingezet. En er zijn nog certificaten in omloop die nog niet voor een concreet project zijn ingezet. Wij stellen wel voor om een eindtermijn op te nemen van 1 januari 2030 tot wanneer deze titels kunnen worden ingezet. Het is belangrijk om een duidelijke einddatum op te nemen zodat de regeling ook echt kan worden afgesloten. Met de voorgestelde termijn hebben de Ontwikkelingsmaatschappij en andere initiatiefnemers nog circa 5 jaar de mogelijkheid om de certificaten te benutten.

2.2. Ladder voor duurzame verstedelijking
Vanwege het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting en het voornemen van de Minister om de ladder voor duurzame verstedelijking voor woningbouw te laten vervallen, wordt voorgesteld om de verwijzing naar die ladder in de regels van de verordening te laten vervallen. De regels inzake zorgvuldig (en meervoudig) ruimtegebruik blijven onverkort hun gelding houden.

3. Wijzigingen vanuit de uitvoering

3.1 Meldplicht bij ontgrondingsactiviteiten

Om te kunnen controleren of uitgevoerde ontgrondingswerkzaamheden conform de ingediende melding zijn uitgevoerd is een verplichte eindmelding gewenst. Hiermee wordt ook voorkomen dat openstaande meldingen 'eeuwig' open blijven staan, wat problemen oplevert voor toezicht.

3.2 Algemeen belang

Om te voldoen aan de energietransitie opgave ontstaan er steeds meer initiatieven voor het winnen van aardwarmte (geothermie). Wij willen onderzoek en kansen voor exploitatie van dergelijke initiatieven niet belemmeren. Daarom stellen wij voor om dit mogelijk te maken binnen de regeling voor initiatieven vanuit algemeen belang (artikel 5.5 Omgevingsverordening). Uiteraard moet bij een dergelijk initiatief wel rekening gehouden worden met de overige bepalingen uit de Omgevingsverordening.

3.3 Natuurnetwerk Brabant en Natura 2000

In de praktijk zien wij dat als een initiatiefnemer binnen het Natuurnetwerk Brabant een hoger natuurdoeltype wil realiseren, bijvoorbeeld vanuit het Actieplan Brabantse Bomen 2.0, dat dit met de huidige regeling niet mogelijk is. Daarom stellen wij een aanpassing voor die dit mogelijk maakt. Dit heeft geen gevolgen voor de provinciale taakstelling.
Voorts zien wij dat er enkele enclaves met een landbouwkundige functie zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze enclaves liggen mede vanwege deze (te behouden) landbouwkundige functie buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Brabant. Vanuit de aanwijzing als Natura 2000-gebied gelden er echter wel (planologische) beperkingen en vergunningplichten. Wij stellen daarom voor om voor die enclaves een regeling op te nemen waardoor duidelijk wordt dat een verandering van grondgebruik zonder de daarvoor benodigde natuurtoestemming niet is toegestaan. Voorgaande brengt geen verzwaring van het al bestaande beschermingsregiem uit de Vogel- en Habitat Richtlijn met zich mee.

3.4 Luchtwassers binnen Beperkingen veehouderij

Voor agrarische bedrijven gelegen binnen Beperkingen veehouderij geldt dat een toename van de bestaande oppervlakte van bouwwerken, met uitzondering van de bestaande bedrijfswoning, is uitgesloten. Dat betekent dat luchtwassers alleen inpandig gerealiseerd kunnen worden, omdat dat anders een toename van de bestaande oppervlakte bouwwerken zou betekenen. Het inpandig realiseren van een luchtwasser is niet in ieder type stal mogelijk, bijvoorbeeld vanwege de hoogte van de stal. Daarom wordt voorgesteld een uitzondering te maken op deze bepaling voor veehouderijen als het technisch gezien niet mogelijk is om een luchtwasser inpandig te realiseren.

3.6 Vestiging van een paardenhouderij in een gebied met waarden
In artikel 5.74, eerste lid, onder c van de Omgevingsverordening is bepaald dat de ontwikkeling van een nieuw agrarisch-technisch hulpbedrijf of een agrarisch-verwant bedrijf niet mogelijk is binnen een gebied met groenblauwe-, aardkundige- of cultuurhistorische waarden. Deze bepaling raakt ook de vestiging van een paardenhouderij, bijvoorbeeld op een locatie van een LBV-deelnemer. Omdat een paardenhouderij een minder intensief karakter heeft dan regulier agrarisch technisch of agrarisch verwant bedrijf, is die ontwikkeling in een gebied met waarden wel goed inpasbaar. Voorgesteld wordt om daarom in de regels een uitzondering te maken voor paardenhouderijen.

4. Omissies en verduidelijkingen

4.1 Mestdefinities
In de huidige Omgevingsverordening zijn definities opgenomen voor de begrippen mestbehandeling, mestbewerking en agrarisch technisch hulpbedrijf. Deze definities wijken af van de definities uit de Omgevingswet. Dat schept onduidelijkheid. Daarom stellen wij voor deze aan te passen.

4.2 Glastuinbouw
In artikel 5.72 is bepaald dat 'nieuwvestiging' mogelijk is binnen de Glastuinbouwconcentratiegebied. In de regels wordt verduidelijkt dat het dan gaat om nieuwvestiging van een glastuinbouwfunctie.

Consequenties

1. *Verschuiving van de datum waarop melkrundvee- en kalverenhouderijen aan de ammoniakemissie-eisen moeten voldoen, betekent uitstel van verminderde ammoniakuitstoot*
   In motie M5-2025 Aanpassing Omgevingsverordening is ook opgeroepen onderzoek te doen naar wat het uitstel betekent voor het totale stikstof reductiepad en hoe dit kan worden opgevangen binnen de veehouderijsector. Dit wordt vanuit de BOS 2.0 opgepakt. Wij vinden het niet wenselijk om los van het gehele maatregelenpakket in de BOS 2.0 hiertoe losse acties in gang te zetten.

2. *Het intrekken van ongebruikte stikstofruimte brengt kosten en risico's met zich mee*
   In de Statenmededeling 'Intrekkingsbeleid voor natuurtoestemmingen' is aangekondigd dat het voorstel kosten en risico's voor de provincie met zich meebrengt. Daarbij gaat het om:
   - Voorbereidingskosten
   - Uitvoeringskosten
   - Het risico op eventuele nadeelcompensatie

Het voorstel tot dekking van de voorbereidingskosten is reeds opgenomen in de Statenmededeling+ 'Uitspraak Raad van State 18 december 2024 over intern

salderen – voortgang'. De bijbehorende begrotingswijziging wordt meegenomen bij het volgend Sturings- & Verantwoordingscyclus document. Voor de uitvoeringskosten geldt dat de benodigde interne capaciteit is meegenomen in voornoemde Statenmededeling+. De uitvoeringskosten voor de omgevingsdiensten kunnen worden opgevangen binnen de bestaande VTH-opdracht. Het risico op nadeelcompensatie achten wij door het aankondigen va de maatregel klein bij zowel de wijziging van de Omgevingsverordening als de wijziging van de beleidsregel Omgevingsrecht.

Europese en internationale zaken

De wijzigingen die betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden zijn opgesteld om (mede) uitvoering te geven aan Europees rechtelijke verplichtingen.

Communicatie

De ontwerpwijziging wordt met ingang van 23 mei 2025 voor de duur van 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan eenieder een zienswijze indienen. Na afloop van de ter inzage termijn worden de ingekomen zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien door ons college in een nota van inspraak.

Vervolg

Het statenvoorstel tot vaststelling van de Omgevingsverordening - regelwijziging 2 wordt u aan het einde van het jaar aangeboden.

Bijlagen

- Tekst van de ontwerpwijziging TAM Omgevingsverordening – regelwijziging 2
- Tekst van de vastgestelde wijziging beleidsregel Omgevingsrecht Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

I.R. Adema drs. G.H.E. Derks MPA